
Gi ditt barn en god lesestart.

Du er viktig for ditt barn - også i leseopplæringen

Innhold i kurset

Informasjon om den første leseopplæringen.

Hvordan kan dere hjelpe deres barn?

Leselekser

Lesestrategier

Tips til apper og litteratur

**Lesing =
avkoding x forståelse
x motivasjon**

Språklyder

Bokstavnavn
og språklyd

Vokaler og
konsonanter

Viktige
faktorer i
forståelsen:

Forbered
lesingen

Før
lesing:

Mens du
leser

Etter du har
lest

Lesetrappa.

LESEKLAR!

LYDER

Lytt ut hvilke lyder du kan høre i ordet
(for eksempel iiiiiss)

FRAMLyd

Hvilken lyd hører vi først i ordet "sssag"?
Mitt skip er lastet med ord som begynner på m...
Gjett hva jeg tenker på nå, det begynner på s...

STAVELSER

Klapp rytmen til, bl.a. navnene i familien... Eva= E - va

klapp klapp

ORD OG SETNINGER

Forskjell på et ord og en setning.
Pek på ord når dere leser sammen.
En setning er en liten fortelling fra stor bokstav til punktum.

RIM

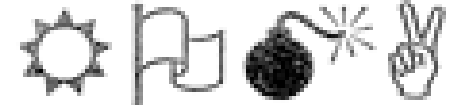
Lag rim sammen, for eksempel "I en hatt, satt en...", "gult er.....".
Les rim og regler sammen.

LYTTELEKER

Bruk lyden og ikke bokstavnavnet.
For eksempel «mmm» ikke «em», «sss» ikke «ess». Hva blir iiiiii.....ssssss

LESING = AVKODING x FORSTÅELSE

Les dette:

Kodensøkkel:

☀	=	m
☺	=	n
☹	=	a
☂	=	r
☠	=	v
☪	=	i
☩	=	t
☩	=	e
☩	=	o
☩	=	o

Rask bokstavprogresjon.

BOKSTAVENE

Hva er en bokstav?
En besynderlig ting -
En linje en strek, en prikk og en ring
Og så er den slik den skal være.
En liten bokstav sier ikke det spor,
Men sammen med andre blir den til ord
Som lærer deg det du vil lære

Andre Bjerke

<https://www.youtube.com/watch?v=S3JE7MNKMyg>

Bokstavnavn og språklyd

- Bokstavnavn: b /be/ Sofa: (es-o-ef-a)
- Språklyd: b /b/ Sofa: /s/-/o/-/f/-/a/
- **Vokalene** har samme bokstavnavn og lyd.
- Fokus på **språklyden**, og det som skjer med munnen og leppene når vi uttaler ulike språklyder.
- Vi hører språklyder og kjenner dem ved sin uttale når vi **sier ordet sakte**: /s/-/o/-/l/

Tidlig innsats 1. - 4. trinn

“1. til 4. årstrinn skal skolen sørge for at elever som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller rekning, raskt får eigna intensiv opplæring slik at forventna progresjon blir nådd.”
(Opplæringslova)

Tiltak som kombinerer trening

i avkoding og forståelse, har best effekt.

På sporet: Lesekurs for 1. trinn

Elever med lese- og skrivevansker har bedre utbytte av tidlige tiltak enn av seinere tiltak (Vellutino & Zhang, 2008).

Elever kan være i risiko for å utvikle lese-/skrivevansker dersom:

- de kan få bokstaver ved skolestart, og strever med å gjenkjenne og gjenkalle alle bokstavene utover i første klasse
- de strever med å rime og/eller lytte ut første lyd i talte ord når de begynner på skolen.
- arvelige faktorer spiller også inn.

På sporet er utviklet av Lesesenteret i Stavanger (UiS).

Hvordan kan du hjelpe ditt barn?

- Lytteleker (hviskeleken, hvor kommer lyden fra), - lek med rim og regler
- Hvilken lyd kommer først (mitt skip er lastet med)
- Hvilke lyder kan vi høre i ordet?
- Snakk om ord og setninger.
- Klapp stavelser

LESEGLEDE

- Lytt til eller les bøker sammen med barna
- Snakk sammen om hvordan dere tenker på og "ser for dere" stedet, personene og handlingen – legg til hva dere kan sanse og føle også
- Ha "koseturer" på biblioteket
- Vis glede over å lese selv
- Anerkjenn barna når de leser noe.

Les høyt for barnet ditt!

Å lese høyt for barna vil

- Gi leseglede
- Styrke lytteferdigheter
- Øke ordforrådet
- Forbedre leseforståelsen
- Øke evnen til å uttrykke seg
- Være en inspirasjon til fantasi og skriveglede

Les sammen med barna

- Se på og snakk om bildene
- Spør barna; hva tror du kommer til å skje?
- Hva leste vi forrige gang?
- Bruk boka som utgangspunkt for videre samtale
- Still spørsmål underveis
- Bruk tid på å forklare ord og uttrykk

Hvorfor kan jeg ikke droppe de 20 minuttene med lesing i dag?

Elev "A" leser
20 minutter
hver dag

3600 minutter
hvert skoleår

Elev "B" leser
5 minutter
hver dag

900 minutter
hvert skoleår

Elev "C" leser
1 minutt
hver dag

180 minutter
hvert skoleår

1 800 000 ord

282 000 ord

8000 ord

Ved slutten av 6. klasse vil elev "A" ha lest minst 60 hele skoledager.

Elev "B" vil ha lest bare 12 skoledager.

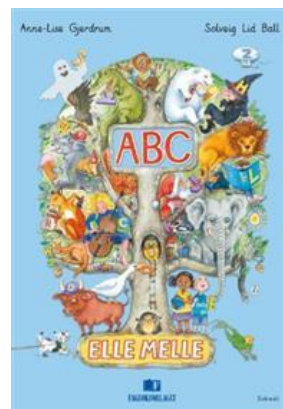
Lesing er ikke bare bøker...

- Les på melkekartongen
- Skilt
- Oppskrifter
- Spill
- lydbøker
- Skrive seg til lesing
 - Skoleskrift, BookCreator

Leseleksa

- Felles og individuell leseleksa
- Lesekort, signeres hjemme og på skolen
- Må leses hver dag, repeterer
- Vi skal snakke sammen, gi tilbakemelding
- HUSK: syng lydene sammen, lange ord leses i stavelser og helordslesing (hørfrekvente ord)

Leselekse uke 43.

Øv godt på lydene minst tre ganger hver dag.

i s l o r e m a f å b u

Nivå 1. Les ordene minst tre ganger hver dag.

is	sil
ro	lo
sol	ris

Nivå 2. Les teksten minst tre ganger hver dag.

Siri ror.
Siri ror i Oslo.
Se sola Siri.

Nivå 3. Les teksten minst tre ganger hver dag.

Ole ser sola. Ole ser fem mus.
Emil maler. Selma ler. Emil sa bil, is, bur, såle.
Rubi leser. Liam leser. Ali ler. Amalia maler.

	mandag:	tirsdag:	onsdag:	torsdag:
Signatur				

TRE NIVÅ I LESEPROSESSEN

- Sammenlese (syngende lydene sammen)
 - Når vi skal lese ordet IS, må vi si språklydene uten å stoppe opp mellom disse.
 - Unngå lydplukking
 - **Begynnerlesing skal foregå som høytlesing**
- Stavelseslesning
 - Ordet bestemor er et trestavelsesord(klappe rytmen)
 - Bes-te-mor
- Ordbilde-lesing
 - Leser ordene direkte.

Parlesing

- Forelder og barn leser i samme tempo.
- Spor med fingeren mens dere leser: “Lesefingeren”
- Når barnet blir sikrere, leser barnet uten voksenstøtte. Hjelp ved vanskelige ord.

Viktige faktorer i forståelsen:

- Bakgrunnskunnskap og ordforråd
- Motivasjon
- Strategier

En avis er bedre enn et ukeblad. Et åpent område er bedre enn en gate. I begynnelsen er det bedre å løpe enn å gå. Du må trolig prøve noen ganger. Det krever visse ferdigheter, men disse er enkle å lære. Selv små barn har glede av det. Når du først har lyktes, blir det sjelden problemer. Fugler vil sjelden komme for nær. Derimot kan regnvær by på problemer.

Før lesing:

Se på bilder/tittel/overskrift.

Hva tror du boka/teksten handler om?

Vet du noe om temaet fra før?

Å lage drager

En avis er bedre enn et ukeblad. Et åpent område er bedre enn en gate. I begynnelsen er det bedre å løpe enn å gå. Du må trolig prøve noen ganger. Det krever visse ferdigheter, men disse er enkle å lære. Selv små barn har glede av det. Når du først har lyktes, blir det sjelden problemer. Fugler vil sjelden komme for nær. Derimot kan regnvær by på problemer.

Å stoppe opp mens man leser

- - Hva lurere jeg på?
- - Hva vet jeg om dette fra før?
- - Hva skjer videre?
- - Hva tenker jeg nå?
- - Forstår jeg dette?

Etter lesing

Gjenfortell hva du har lest.

Visste du noe fra før?

Lurer du på noe?

Froståelig?

I følge en undersøkelse ved samarbeidende universitet
sykkel det ingen rolle i hvilken røfgekkele
boksvane er. Det eneste som er viktig er at fstore
og stise boksatv er på riktig setd, retsen kan vræe
hltuer til bluter og du kan ftotsart lsee uetn
prblomeer. Dette er fordi den menneskelige hjene
ikke lsee hevr boksatv for seg selv, men odret i sin
hleeh. Mrekleig ikke snat?

Lesetips

Nettsteder: På sporet, Ordriket, Salaby, Kaleido

Apper: (Bokstavkongen), GraphoGame, (Poio)

Bøker fra skolebiblioteket: Elevene får snart eget lånekort

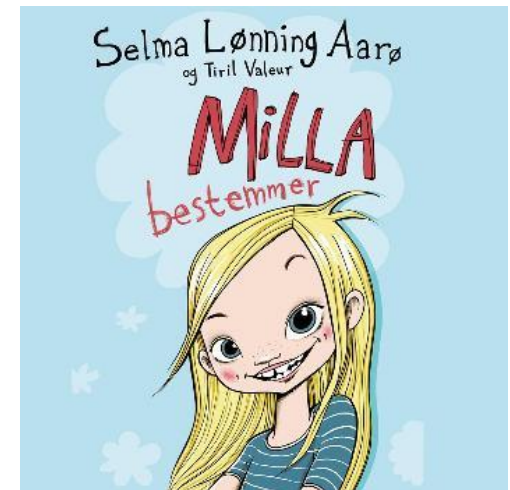
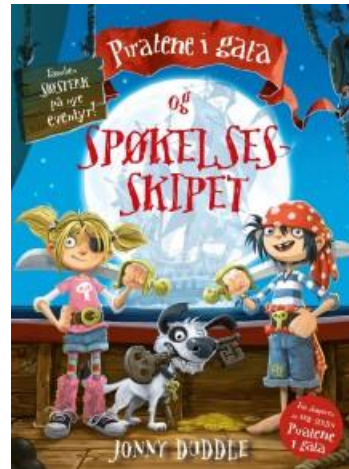
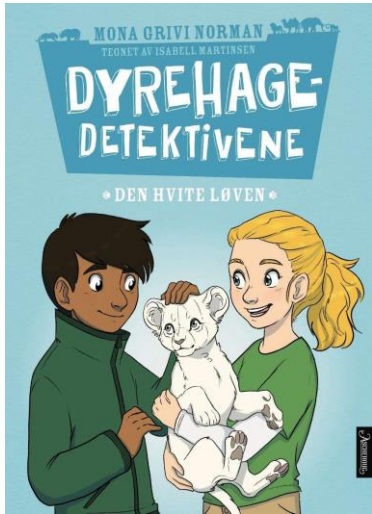
Bøker fra folkebiblioteket: Større utvalg.

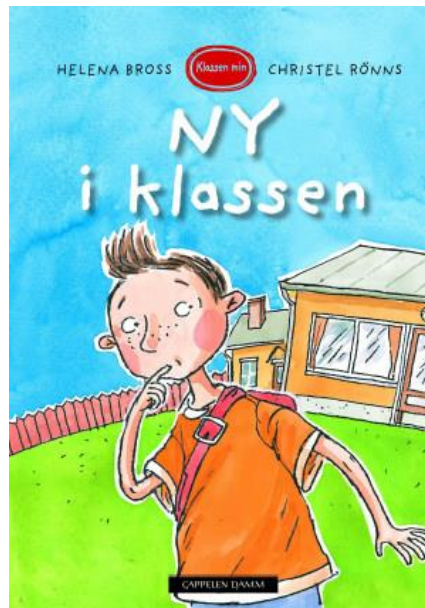
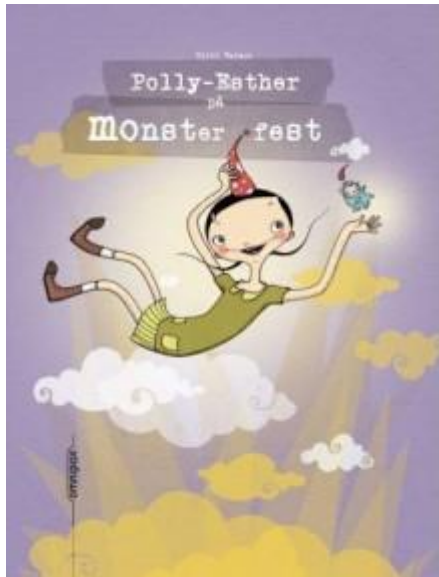
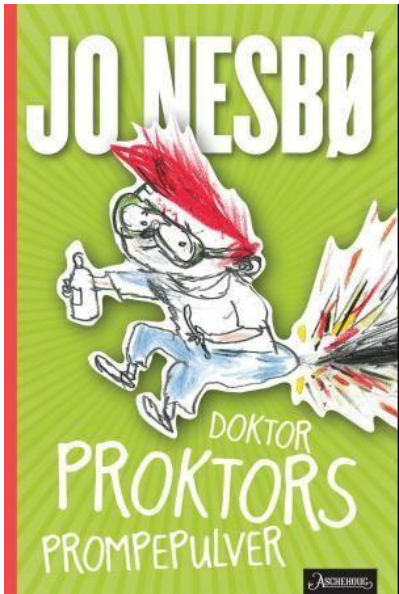
[10 lesetips til foreldre](#)

Klassikerne

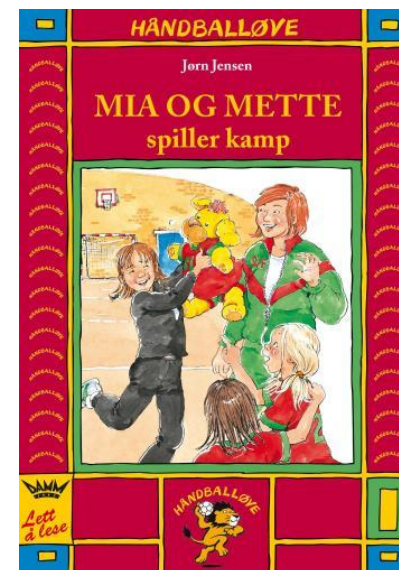
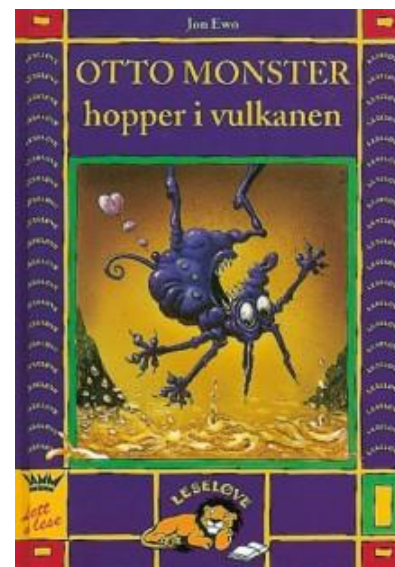
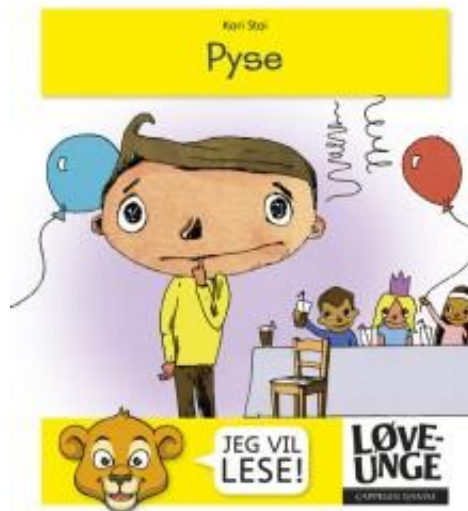
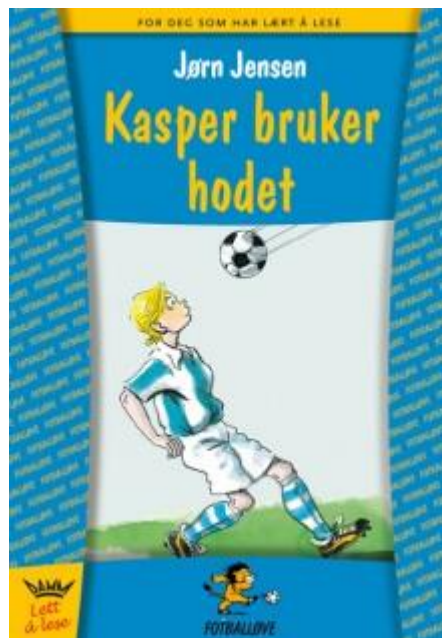

Serier- høytlesing

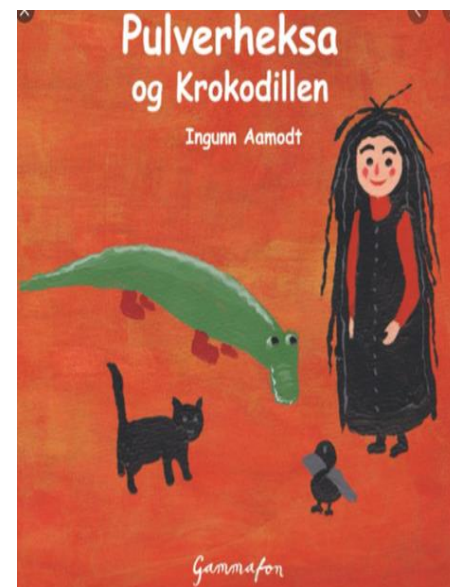
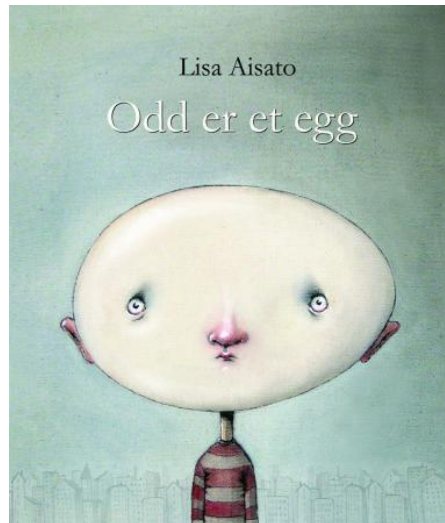
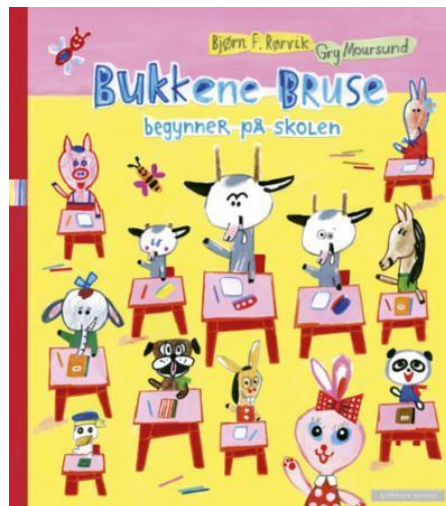

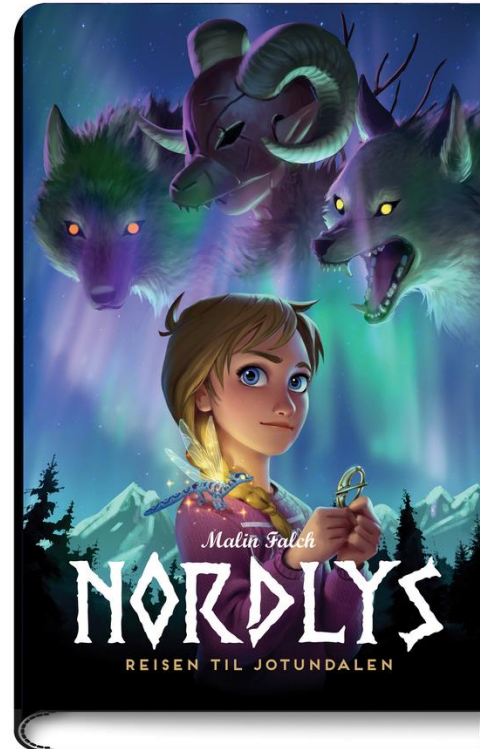
Løveunge og Leseløve

Bildebøker

Tegneseriebøker

Faktabøker

